

Profesor Janusz Sokołowski

(1921–1997)

Urodził się 29 października 1921 roku w Karniszewicach (powiat Łask). W roku 1945 zdał egzamin dojrzałości w Państwowym Gimnazjum i Liceum im. Jędrzeja Śniadeckiego w Pabianicach. W latach 1945–1951 studiował na Wydziale Chemicznym Politechniki Gdańskiej (PG), gdzie uzyskał stopień inżyniera chemika, a następnie magistra nauk chemicznych. Doktoryzował się w 1961 roku na Wydziale Chemicznym PG. W 1964 roku uzyskał stopień naukowy docenta na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. W 1968 roku otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1977 roku – profesora zwyczajnego nauk chemicznych. W latach 1948–1953 pracował w charakterze asystenta a później adiunkta w Katedrze Chemii Organicznej na Wydziale Chemicznym PG. Od roku 1952 do roku 1997 był zatrudniony w Wyższej Szkole Pedagogicznej a później Uniwersytecie Gdańskim (UG).

Profesor Janusz Sokołowski jest twórcą gdańskiej szkoły chemii cukrów. Jego zainteresowania naukowe skupiały się na syntezie cukrów oraz badaniu ich struktury i obecności w materiale biologicznym. Otrzymał szereg analogów naturalnych cukrów i glikozydów. Przeprowadził pionierskie badania strukturalne oraz dotyczące właściwości i zachowania tych połączeń w fazie ciekłej. Wniósł wkład w poznanie reaktywności wiązania glikozydowego w N-glikozydach oraz zbadanie odwodnienia pentitoli do cyklicznych cukrów pięcio- i sześciocłonowych.

Profesor Janusz Sokołowski został powołany na organizatora Uniwersytetu Gdańskiego i pełnił tę funkcję od 15 lipca 1969 roku. Był pierwszym rektorem UG w latach 1970–1981. W Wyższej Szkole Pedagogicznej pełnił funkcję rektora (1968–1970), dziekana (1956–1958) oraz dwukrotnie prodziekana Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii.

Za działalność naukową i dydaktyczną oraz uczestnictwo w życiu akademickim był wielokrotnie honorowany nagrodami ministra i najwyższymi odznaczeniami państwowymi. W uznaniu zasług, Senat UG nadał profesorowi Januszowi Sokołowskiemu tytuł honorowego rektora (24 września 1981) – jedyny w historii Uniwersytetu.

Z inicjatywą nadania godności doktora honoris causa wystąpiła Rada Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii UG uchwałą z dnia 16 października 1985 roku. Recenzentami w postępowaniu o nadanie tytułu byli profesorowie Maciej Wiewiórowski i Jerzy T. Wróbel. Promotorem przewodu został profesor Gotfryd Kupryszewski. W uznaniu „znaczącego wkładu w organizację, rozwój i konsolidację Uniwersytetu Gdańskiego oraz za osiągnięcia naukowe w zakresie chemii cukrów”, Senat UG nadał profesorowi Januszowi Sokołowskiemu godność doktora honoris causa w dniu 17 lipca 1986 roku. Uroczysta ceremonia wręczenia dyplomu miała miejsce 23 października 1986 roku.

Profesor Janusz Sokołowski był jednym z twórców Uniwersytetu Gdańskiego i pionierem uniwersyteckiej chemii w Gdańsku. Jego imię nosi sala posiedzeń senatu UG (od 30 października 1997). Wpisał się trwale w historię Uniwersytetu Gdańskiego i nauki gdańskiej.